

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Kofinanziert von
der EUROPÄISCHEN UNION

Slovenija – Österreich

LifeLongWood

ARCHITEKTUR | BAUINGENIEURWESEN

Mikrodokazilo in izbirni predmet za študente

PROGRAM

poletni semester 2026

Les

ob vodi

potopite se
opazujte
odkrivajte
dotikajte se
zaznavajte
dokumentirajte
razlagajte

Mikrodokazilo »Les ob vodi« združuje arhitekturo, načrtovanje krajine ter vidike okoljske medicine z zdravstvenimi vidiki lesene gradnje. V središču je strokovnost in praktično usmerjena ekskurzija ob jezeru Weißensee, kjer se lesena gradnja, krajina, atmosfera in dožemanje združijo v celostno učno izkušnjo.

Udeleženci raziskujejo medsebojno delovanje lesa in vode z vsemi čutili: – potopijo se – opazujejo – odkrivajo – dotikajo – zaznavajo – dokumentirajo – interpretirajo.

Ukvarjajo se z leseno arhitekturo ob vodi kot stičiščem materiala, pokrajine, zdravja, atmosfere in človeškega počutja. Raziskujejo, kako prostorske lastnosti, površine, svetloba, akustika, mikroklima ... vplivajo na dožemanje in učinek arhitekture.

Tako nastajajo raznolike perspektive trajnostnega gradbeništva z lesom v kontekstu regionalne gradbene kulture.

1. dan

Uvod in priprava

Prvi dan se začne z uvodnim pozdravom in predstavitvijo teme »Les ob vodi«. Strokovni prispevki ponujajo poglobljen vpogled v področja arhitekture, krajinske arhitekture in okoljske medicine. Primeri zgradb vodijo v praktični del.

S pomočjo individualnih pojmov, povezanih s čutili, se udeleženci pripravijo na ekskurzijo. Na koncu sledi uvod v delovne naloge in organizacijo ekskurzije.

A POZDRAV IN UVOD

Zakaj »Les ob vodi«?
Cilji in potek tečaja

B STROKOVNI IMPULZI

ARHITEKTURA, URBANISTIKA, ZDRAVJE

Lesena arhitektura ob vodi in v vodi
zgrajeni primeri / regionalni in nadregionalni

Sonja Hohengasser | FH Kärnten
Jasmin J. Juta | frau architektur

Les ob vodi
Arhitektura obale in krajinsko načrtovanje ob jezeru Weißensee,
vključevanje v naravno okolje, ekološke posebnosti

Lena Uedl-Kerschbaumer | lenaplant

Les in zdravje
okoljsko-medicinski vidiki, povezava med lesom in zdravjem

Hans-Peter Hutter | MedUni Wien
Elke Reitmayer | FH Kärnten

C UPORABA IN PRIPRAVA

Escape Room LifeLongWood
Razdelitev pojmov čutov
Organizacija ekskurzije (prevoz, material, skupine)

2. dan Izlet ob jezeru Weißensee

Drugi dan je v znamenju praktičnega odkrivanja »lesa ob vodi« z vsemi čutili ob jezeru Weißensee: po praktičnem uvodu v konstruktivno leseno gradnjo se odpravimo **s kolesom** do izbranih postaj lesene gradnje, ki na poseben način povezujejo arhitekturo, pokrajino in vodo.

D STROKOVNI IMPULZ IZ PRAKSE

Lesena gradnja in obrt

Les v vodi, piloti, zaščita lesa, škodlaste strehe

Markus Ertl | Mojster tesar Weißensee, Holzbau Ertl

E KOLESARSKA TURA

- ① Hotel forelle | Markus Ertl
- ② Stara žaga | Peter Jungmann
- ③ Čolnarna | Peter Jungmann
- ④ Igrišče v naravi | Lena Uedl-Kerschbaumer
- ⑤ Stara harfa | Lena Uedl-Kerschbaumer
- ⑥ die forelle - Hiše ob vodi | Sonja Hohengasser

Med postajami ostaja prostor za spontane postanke in odkritja vzdolž poti – od krajinskih ureditev prek skritih lesnih podrobnosti do naključnih srečanj na poti.

Na koncu kolesarske ture razvrstimo in razmislimo o zbranih vtisih v zvezi z nalogo.

Izlet k jezeru Weißensee

Oberdorf

Techendorf

Neusach

1

Hotel forelle

Arhitekti Ronacher, 2017
Lesena gradnja Ertl

6

die forelle - Häuser am Wasser

Hohengasser Wirnsberger
Architekten, 2022

Nagrada za leseno gradnjo
Koroška 2023

2

**Stara žaga Weißensee
in čolnarna**

Peter Jungmann, 2017

3

Priznanje Koroška nagrada
za arhitekturo 2017

4

Igrišče v naravi

lenaplant, 2024

5

Stara harfa

PROGRAMM

PoSe 2026 / 23. in 24. april

1. dan / četrtek, 23. april 2026
Kraj: FH Kärnten, kampus Spittal

- 9.00** **Pozdrav in uvod**
Zakaj »Les ob vodi«?
- STROKOVNI IMPULZI**
- 9.10** **Les ob vodi z vidika krajinske arhitekture**
Lena Uedl-Kerschbaumer | lenaplant
- Razprava in kratek odmor**
- 10.15** **Doživljanje arhitekture – doživljanje prostorov – spodbujanje zdravja**
Elke Reitmayer | FH Kärnten
- Odmor za kosilo**
- 13.30** **„Jaz in moj les“: od gozda do lesa v notranjih prostorih –
ogled z vidika okoljske medicine**
Hans-Peter Hutter | MedUni Wien
- Razprava in kratek odmor**
- 14.45** **Lesena arhitektura ob vodi in v vodi**
Sonja Hohengasser | FH Kärnten
Jasmin J. Juta | frau architektur
- Izročitev naloge in organizacija**

2. dan / petek, 24. april 2026
Ekskurzija: Weißensee

- 8.00** **ODHOD IZ ŠPITALA OB DRAVI**
- 9.00** **STROKOVNI IMPULZ IZ PRAKSE: LESENA GRADNJA IN OBRT**
Markus Ertl | Tesarski mojster Weißensee, Lesna gradnja Ertl
- 10.30** **Zbirno mesto: izposojevalnica koles**
- KOLESARSKA TURA DO LESENIH OBJEKTOV**
potopite se, opazujte, odkrivajte, dotikajte se,
zaznavajte, dokumentirajte, razlagajte
- 11.00** **Stara žaga | Peter Jungmann**
Čolnarna | Peter Jungmann
- Kosilo pri Almut Knaller | Die Weißenseerin beim Zimmermann**
- 14.00** **Igrišče v naravi | Lena Uedl-Kerschbaumer**
Stara harfa | Lena Uedl-Kerschbaumer
- 16.00** **Prostor za počitek forelle | Sonja Hohengasser**
ZAKLJUČEK

Les je eden najstarejših in hkrati najbolj inovativnih gradbenih materialov. Njegove lastnosti – regionalna dostopnost, obnovljivost, zmožnost shranjevanja CO₂, enostavna obdelava in vsestranska oblikovljivost – ga uvrščajo med osrednje materiale v trajnostnem gradbeništvu.

V povezavi z vodo les razvije posebne lastnosti, v medsebojnem delovanju lesa, svetlobe, zraka, površine in vode pa nastajajo prostori, ki ne prepričajo le z oblikovanjem, temveč lahko tudi pozitivno vplivajo na človeško dobro počutje.

Les s svojo naravno materialnostjo, toplim otipom in lastnostmi uravnavanja vlage vpliva na bivalno klimo. Voda te lastnosti dopolnjuje z gibanjem, odsevi, svetlobno atmosfero in akustično tišino. Tako nastajajo arhitekturne situacije, ki hkrati prinašajo občutek varnosti in odprtosti.

Jezero Weißensee na Koroškem s svojimi obrežnimi stavbami, zgodovinskimi gospodarskimi objekti in sodobno arhitekturo ponuja edinstven laboratorij na prostem. Kombinacija pokrajine, kakovosti gradbene kulture in čutnega doživljanja materialov naredi ta kraj idealnega za interdisciplinarno raziskovanje lesa ob vodi.

Mikrodokazilo »Les ob vodi« združuje impulze iz arhitekture, krajinskega načrtovanja in zdravja z izletom k jezeru Weißensee ter kreativnimi oblikami nalog, ki spodbujajo zavestno uporabo vseh čutov.

V središču pozornosti so vprašanja o čutnem doživljanju arhitekture, o kakovosti ambienta, o obnovljivih potencialih materiala in prostora ter o pomenu okolij, ki spodbujajo zdravje. Les ob vodi se pri tem ne razume le kot gradbena tema, temveč kot preplet ekologije, oblikovanja, telesnega doživljanja in prostorske izkušnje.

Mikrodokazilo je del transnacionalnega projekta Interreg SI-AT LifeLongWood, ki spodbuja trajnostno gradnjo z lesom v programski regiji.

METODE

DIDAKTIČNI KONCEPT

Predavanje strokovnjakov

Spodbude iz področij arhitekture, krajinske arhitekture in zdravja kot uvod v vsebino

Poučevanje s pomočjo materialov

Uporaba prikaznih in delovnih materialov (npr. vzorci lesa, predloge za frotžo, igrače), da se lastnosti in posebnosti lesa posredujejo prek otipa, vonja in vizualnih vtisov

Izlet

Vodena kolesarska tura do izbranih postaj lesene gradnje ob jezeru Weißensee, z uvodom v kraje in prostorom za spontana odkritja

Delavnica

Kreativne in praktično usmerjene naloge na postajah, ki temeljijo na čutnih pojmi in enotnih delovnih metodah

Terensko raziskovanje

Individualna opazovanja, študije materialov in dokumentiranje neposredno na kraju samem. Ciljno taktilno raziskovanje površin, struktur in podrobnosti za usposabljanje zaznavanja materialov

Skupinsko delo in medsebojne povratne informacije

Skupno ovrednotenje, strnjevanje in predstavitev zbranih vtisov v obliki kolažev in kratkih predstavitev; vprašanja in povratne informacije v skupini

Refleksija in predstavitev

Zaključni krog s predstavitvijo rezultatov raziskave in razprava

Patina	Tanka koža časa – plasti sonca, dežja, zgodb.
Resonanca	Odmev, ki si ga šepetata les in voda.
Vzorec	Črte kot rečni tokovi, ujeti v telesu lesa.
Sij	Igra svetlobe in vlage na gladki površini.
Vlakna	Fini trakovi, ki nosijo v sebi moč in smer.
Zvočno telo	Zvok kapljic, ki živi naprej v lesu.
Vlaga	Dotik vode, globoko vpita v pore.
Staranje	Nežno zorenje lesa – temnejše, mirnejše, mehkejše.
Čreslovina	Grenak vonj, skrit v lesu.
Zaščita	Nevidna zaščita pred vodo, vetrom in časom.
Povezava	Les, ki se združuje z lesom, kamnom ali vodo.
Lok	Krivine, ki jih v les vrisata voda in ročno delo.
Odsev	Vodne slike, ki prebivajo v lesnih očeh.
Izvirna moč	Les, ki si oddahne, ko pije vodo.
Hrapavost	naravna površina, ki se ne da polirati.
Lahkost	les, ki se zdi, da lebdi nad vodo.
Toplota	sonce, ki še naprej sije v lesu.
Prepustnost	Les, ki prepušča zrak, svetlobo in pogled.
Trdnost	Odpornost, rojena iz letnih obročev in moči valov.
Grča	Trdno prepleteni spomin na vejo.
Leska	Vlažne površine, ki zbirajo svetlobo.
Utrjevanje	Les, ki se globoko zagriže v zemljo ali obalo.
Valovitost	Majhni valovi, oblikovani z vodo ali orodjem.
Oblika	Gibanje, ki ga skupai ustvarjata les in voda.
Odtis	Sledi, ki jih v les vtisnejo voda, roka ali čas.

Strokovna predavanja omogočajo neposreden **vstop v temo** »Les ob vodi«.

Ob koncu teoretičnega dela vsak udeleženec izbere čutno-poetični pojem iz niza **čutnih pojmov** »**Les ob vodi**« (npr. patina, vlakna, resonanca, lesk, ...). Ta pojem postane osebni **raziskovalni fokus med ekskurzijo**.

Po praktičnem uvodu v konstruktivno leseno gradnjo se **s kolesom** odpravimo do izbranih postaj lesene gradnje. Na vsaki od petih postaj uporabljamo skupinske **delavniške metode**, pri čemer posamezni čutni izrazi služijo kot filter za lastno dožemanje in dokumentiranje.

Metode delavnice

potopiti se

Prispeti, se navdihniti, vpiti atmosfero in povezati impulze
V neposredni povezavi z uvodnimi predavanji prvega dne bo na vsaki postaji na voljo kratek uvod s strani udeležencev projekta.

opazujte

Ugotoviti vpetost v pokrajino in odnos do vode, analizirati sorazmerja, preučiti položaj glede na druge stavbe in obstoječe objekte

odkrivajte

Odkrivanje konstrukcijskih podrobnosti (npr. leseni spoji, zaščita lesa...), povezav, prehodov in posebnih materialnih značilnosti

dotikajte se

Raziskati haptiko (teksturo, temperaturo, stopnjo vlažnosti) in strukturo površine

zaznavajte

Zbiranje multisenzoričnih vtisov (vonj, zvok, temperatura, svetloba), zavestno dožemanje naravnega prostora in vključevanje čim več čutov: sluh (škripanje, kapljanje...), voh (smola, vlažno les...), vid (patina, letnice...)

dokumentirajte

Zabeležiti odkritja s fotografijo, risbo, frotažo, besedilom, najdenim predmetom ...

razlagajte

Razvrstitev odkritij, povzetek, izpostavitve pomenov, razmislek o rezultatih v skupini in razprava o njih

Rezultati

Po **ekskurziji** vsak udeleženec v **obliki portfelja** predstavi svoje dokumentirane raziskave. Vključiti je treba rezultate skupinske refleksije in lastne interpretacije.

Tako nastane večplastna celotna slika lesa ob vodi – videnega, občutnega, slišane, vonjanega in pripovedovanega iz različnih zornih kotov.

Format je namenjen:

- _ Študenti arhitekture, gradbenega inženirstva, krajinske arhitekture, lesene gradnje, pedagogike, kulturnih ved
- _ Posredniki gradbene kulture
- _ Pedagogi
- _ Osebe iz obrti, raziskav in drugih gospodarskih področij
- _ Načrtovalci in izvajalci v lesni gradnji
- _ Zainteresirani iz sorodnih disciplin, zlasti iz programske regije SI-AT

CILJI UČENJA

Po zaključku modula:

- _ imate poglobljeno razumevanje lesa kot živega, trajnostnega materiala ter njegovega vpliva na kakovost prostora, vzdušje in počutje
- _ ste sposobni prepoznati, analizirati in dokumentirati arhitekturne posebnosti lesene arhitekture v regionalnem kontekstu
- _ preizkusili ste različne metode dojetanja in posredovanja materiala ter razpolagate z naborom orodij za posredovanje za čutno-prostorsko učenje
- _ poznate ustvarjalne oblike dokumentiranja za posredovanje prostorskih, materialnih in atmosferskih izkušenj
- _ razmislite o leseni arhitekturi tudi z vidika zdravstvenih in okoljskih vidikov gradnje

Oblika

Mikrodokazilo (2,5 ECTS)

& Izbirni predmet za študente arhitekture in gradbeništva

Jeziki poučevanja: nemščina, angleščina

Trajanje: 1,5 dneva (petek–sobota) + delo na portfelju

Stroški: brezplačna udeležba v okviru raziskovalnega projekta LifeLongWood

Potni stroški so v lastni režiji oziroma za študente v skladu z določili obvezne ekskurzije

Kraj

FH Kärnten, kampus Spittal

Villacher Straße 1 | 9800 Špital ob Dravi

Dan ekskurzije: Weissensee (slov.: Belo jezero), avstrijska Koroška

Vodja tečaja

Arch Dipl.-Ing. Sonja Hohengasser

Prijava

Rok za prijavo: 4 tedne pred začetkom tečaja na

s.hohengasser@fh-kaernten.at

Število mest je omejeno

Potrdilo o uspešnosti

_ Udeležba (50 %)

aktivna udeležba na ekskurziji, razpravi in izmenjavi mnenj

_ Razmislek, predstavitev (20 %)

_ Delo s portfeljem, dokumentacija (30 %)

Portfelj je treba oddati v treh tednih po koncu modula.

Sestavine in vsebine se opredelijo individualno v refleksiji.

Priznanje in zaključek

Zaključek s potrdilom o udeležbi

Priznanje kot mikrodokazilo v obsegu 2,5 ECTS Sestavni

del učnega načrta (izbirni predmet) za študente

študijskih programov arhitektura in gradbeništvo, FH Kärnten

MATERIALI

Pripomoček za pritrditev

Skicirka ali risalni blok

Kreda, svinčnik, črnilo

Fotoaparat (ali dober mobilni telefon s fotoaparatom)

Bel papir in skicirni papir A4

Kjer les nosi vonj gozda in
voda odraža njegove zgodbe,
to mikrodokazilo združuje
arhitekturo, krajino in zdravje.
Iz strokovne razprave, čutne
izkušnje in natančnega dožemanja
nastajajo nove perspektive
trajnostnega gradbeništva z lesom
v kontekstu regionalne gradbene
kulture.

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Kofinanziert von
der EUROPÄISCHEN UNION

Slovenija – Österreich

LifeLongWood

proHolz
Kärnten

